

HIPPOCRATES. 249

Constringit verò qualitate secunda, dum scilicet non soluitur à morboſo Hypochondriorum acido, tunc fanè eius vsus valdè nocuus, & ab Auicenna rectè inter venena connumeratur, vt in Clauis cap. 8. ex professo notauimus.

Notandum, quod vitriolum martis non sit offerendum in laxis, & dissolutis morbis febrem comitem habentibus.

Nux Cassa. Cap. 27.

CVprum, dixi, ab aceto verti in æruginem, hanc stillare iubet reformator. *Memini, inquit, in Appendice fol. 72. me mentionem fecisse, cuiusdam menstrui secreti; hoc menstruum quanquam iubebat malignorum, ingratiſſimorumque cuculorum canina inuidia, inter secretiora arcanorum scrinia detineri, nec tam citò in meridianam lucem emitti; dum tamen omnem vindictam, ingrati tudinis, & odij, vnde mihi pro beneficijs iniuriosè illatis, Deo relinquendum, suadet rectè factorum conscientia, vt bonitati publicæ, rem præstem gratam, spiritum prænominatum, publici iuris faciam, cui magna remedio-*

Tristis seueritas quæ dem inost in vultu: as verbis nulla fides: Terent. And.

rum pars tanquam columna, non exigua innisetur.

Quid nunc docet Regius noster Doctor? *spiritum veneris, & menstruum secretum!* (Risum tenete amici) quod propter indignos detinere decreuerat. Vah, impolita ruditas! sed quis vnquam in hoc viro tantam liberalitatem, totque beneficia pro publico bono quaesiuisset, nisi ipse se manifestasset?

O curas hominum, o quantum est in rebus inane?

Centum, & plures anni sunt elapsi, ex quo Basilius Valentinus, hanc aceti distillationem in vulgus edidit (in libello quem inscribit *Manuductionem medicinae* idiomate Germanico, & rursus impresso *Francosurti apud Lucam Iennis anno 1625. in quarto*) sub titulo: *Vera Perlarum Solutio*: Hunc reformator à Basilio mutauit, suppresso Autoris nomine ibique de verbo ad verbum habetur, & hunc non solum venditat, pro soluente vniuersali, sed (insuper suum fingit esse inuentum, scribitque: *Spiritus noster veneris*) & pro LIQVORE ALKAHEST in *Pharmac. Regia fol. 170.* Adeo vt non sine fatali praenuntiatione Iohannes Fredericus Bauz

HIPPOCRATES. 257

Bauz, reformatoris nomen dignissimo Anagrammate Pharmacopææ præfixit, quod ibidem videri potest.

Addit autem reformatore sine erubescencia. *Hic laudatissimus spiritus in medicina, non solum magnarum virium est, cum Epilepticis, Apoplecticis, Hystericis, Hypochondriacis summè opitulatur, legitimè, ac debitè exhibitus, verum etiam tanquam LIQVOR ALKAHEST se habet, & non ut reliqui spiritus acidi, qui soluendo patiuntur, & destruuntur, inque aliud ens conuertuntur &c.*

Vtinam Basilius, dum distillare docebat hoc acetum, impostores timuisset, sicut Hippocrates, Paracelsus, & reliqui: reformatore hoc pro LIQVORE ALKAHEST, non venditasset, imò nec tot encomiis illud decantasset, ut nec mundo, tam fraudulenter imposuisset. Hoc acetum quouis pretio redimendum tuadet, additque sequentia magnifica verba, quæ propterea albo notabis calculo, scilicet.

Hoc lector amice fruere Secretò, inquit, & fauore mei, pro fideli communicatione beneuole perseuera.

Ad quid inconcinna sumptuosa, laboriosa, & nauseosa Regia compositiones, si acetum omnibus gratum hanc habet potestatem.

Turpe est Doctori cū culpa redarguit ipsum.

Proh Iupiter : huc adeste per-
 scrutatores acerrimi , vobis illu-
 stratum est secretum nusquam ab
 aliquo scriptis mandatum . Sed ri-
 det natura , pro veritate nunc pu-
 denda commenta docere : sunt ,
 qui sine magno labore , tempore ,
 & sumptu similem , imò potentio-
 rem liquorem ex aceti matre in
 magnum vas , recipiens distillant,
 quem tamen pro Alkahest non
 proclamant .

Videamus nunc subiectum , ex
 quo reformator miserabile , mira-
 bile volui dicere , soluens , & lauda-
 tissimum Alkahest distillat , digno-
 que nomine sibi appropriat , ap-
 pellatq; **SPIRITVM NOSRVM
 VENERIS .**

Illud est ærugo , vel æs viride ,
 quod sic fit : cupri laminæ cum vi-
 naceis iam aciescentibus conduc-
 tur : harum aciditas rodendo cu-
 prum , cum eo coagulatur in sal , si-
 cut omni acido rodendo contin-
 git , vt de plumbo , & corallis ad
 oculum demonstraui . Istud viride
 cum aceto distillato mundificat
 reformator , indè sanè nil aliud ,
 quam acetum extillare potest , vt
 Basilus candidè fatetur loco supra
 citato : non secus , quam spiritui
 vitrioli euenit , qui rodendo cu-
 prum

HIPPOCRATES. 253

prum vertitur in vitriolum, quod si distillatur, nil aliud, nisi idem vitrioli spiritus, seu stagma, quod affudisti, elicitur; iuxta illud, nemo dat, quod non habet.

Remanens caput mortuum, vel faeces funde in tigillo, addito patxillo nitri, & tartari, & redit cuprum, quod fuit, priusquam cum aceto in aes viride erosum esset.

En secreta, & arcana materia, quam Reformator superflua liberalitate, pro bono publico communicare voluit, & quoniam pretio redimendam suadet. Hoc secreto, inquit, fruiere lector amice.

Apage his cum imposturis, quas vulgus ridet, ijsque fidem non habet, qui novit secreta, non esse detegenda, nisi in parabolis, allegorijs, metaphoris, involucris, & similibus figuris in omnibus scientijs: sic iussit fecitque Pythagoras, Orpheus, Hippocrates, omnesque antiqui vates, & Philosophi, quorum studium semper fuit naturæ secreta, varijs ænigmatibus, & involucris obtegere, in auribus insipientum, ne loquaris, inquit Sapiens, quia despicient doctrinam eloquij tui. Sic Iohannes Picus, libro de dignitate hominis, Pythagoras, Plato, Boetius, Macrobius,

Cor-

Cornelius Tacitus &c. omnes v-
nico ore fanciunt, secreta non esse
detegenda, eò vt dignè impedian-
tur indigni.

Sed age nonne minore cum la-
bore, & dispendio vt licet aceto
simpliciter distillato, cum sit vna
eademque res? Nonne Tyrocinij
scriptores, sal perlarum, & cora-
liorum preparare docent cum
aceto distillato, & postea abluere?
quæ tamen ablutio inutilis reperit-
tur, acida nimirum coagulatur
cum soluto, vt vbiq; ostendi: vt
autem paucis in summam contra-
ham: acetum distillatum commu-
ne, & *spiritus veneris* reformato-
ris, non sunt nisi aqua imprægnata
sale acido volatili, & si illud quic-
quam rodit, coagulatur confe-
ssim, quod postea per combustio-
nem fixatur in alcali.

Qualem prærogatiuam habet,
nunc magisterium corallorum, &
perlarum reformatoris præ alijs,
quæ Tyrocinia ponunt? id sanè
docet spiritus vitrioli, vel sulphu-
ris, qui præcipitat vtrumque: cu-
ius ratio est, quod potentior acidi-
tas apprehendit solutum, & in illo
coagulum suscipit, & ob id etiam
pondere crescit, quam exinde re-
petere non licet, nisi violento igne.

Nulla

*Spiritus
veneris, a-
cetum di-
stillatum
est.*

HIPPOCRATES. 255

Nulla ergo differentia est inter spiritum fictum Veneris, & acetum communiter distillatum, nisi quod hoc dilutius, & aquosius sit, quod viginti argumentis in Clauis cap. 6. contra Inelytæ facultatis Vienenfis membra probaui, quæ Pharmac. Regiam studiosè (notetur dictio studiosè) perlegerunt, at tamen nihil de medicina, quam profitentur, inelyta illa membra virilia intellexerunt, vt testatur Decanus in censura.

Siccine Deo proximo, & veritati, satisfacit scriptor, vt peierat in animaduersionibus? Hæcine sunt adinventiones ex vera ratione, & experientia conscriptæ, nemini tamen adhuc visa, vel animaduersæ ad solatium generis humani, vt habet præfatio appendicis. Itane fallendus, & deludendus Hærus, cui promittitur in dedicatoria, quod ignoratur: genuinam scilicet componendorum medicamentorum methodum, & vsitatam ab erroribus mundare, ne populus in aris dispendium, & valetudinis sæpè sepius precipitetur, vt hac in parte, & subditi felicius viuant: venditare scilicet acetum pro Alkabeft? Hæcine sūt illa quæ omiſſis negotijs necessarijs in vulgus, cum tan-

Quo semel quis peierat, ei credere, postea non oportet. Cic. pro Rabir. posth. 21.

Chi dice il vero non s' affatica, & mi marauigliò del tuo sudare? disse Dante

to labore profecta sunt? ut loquitur
epilogus.

Sed scriptor, aceto suo ebrius
non cessat miranda cantare: *spiri-
tus noster veneris*, inquit, *in ap-
pend. fol. 83. extrahit ex chalybis
limatura adstringentem unctura-
ram*. Hem quid audio! noua res!
quasi non quoduis acetum cum
ferro limato non rubesceret? Fa-
bris ferrarijs notissimum.

*Acetum
cum ferri
limatura,
rubescit.
Spir. autē
vitrioli
vel sulph.
coagulatur
cum ea in
vitriolo.*

Paulo. ante fol. 798. in Hermeti-
ca mantissa inutili docet, quod
*crocus adstringens sola reuerbera-
tione, nulla alia re admista, exa-
ctissime preparari potest*, nunc ut
aceto fides adhibeatur, concedit
vtrumque. Quid istud est aliud,
quam impertinenter, & ignoran-
ter nugari? imò docere falsis, & ace-
ti contrarietates, & vtrumque non
cognoscere.

Porro magnifici Domini De. Ca-
ni, in clytaque membra subscripse-
runt, acetum scil. seu fictum spiri-
tum veneris insignes, & saluberrimas
vires à cupro mutuatas possi-
dere: Hanc tamen assertionem hoc
loco nunc eorum dux, magister, &
focius apertè negat: inquit *in
animaduers. de Theriaca: Vitri-
olum venereum, saporem habet in-
signiter adstringentem, nauseam,*

HIPPOCRATES. 257

vomitumque in parua etiam quantitate commouens, ut ingens suspicio sit, venenum quoddam huic vitriolo commixtum esse, atque ob id hoc ipsum minimè aptum censeo, ut huic compositioni iungatur.

Adeoque saluberrimas vires, quas cuprum pro spiritu veneris possidere peierat, hoc loco nunc retractat, & venenum esse contra stipatores iustè reclamationat. Hac nimirum ratione à supremo Cōditore cautum est, ut venenum cupri in igne sit constans, & cum volatile aceto non ascendat, ne per ignaræ turbæ menstruum secretum, totius Austriæ innocens populus, secretè iugularetur.

Quo titulo autem magnifica hæc societas, ministri naturæ officium administrauerit, hæctenus paucis ex propria subscripta confessione, ad oculum ostendam, exinde reliqua doctrina eorum, facillimè intelligitur.

Magistra natura, in artuum vehementissimis gallicis doloribus, indicat ministris, unguentum mercuriale anodinum, in eorum mitigatione applicandum, hi verò ficti, pro indicato anodino afferunt *mercurium corrosiuum*, toto celo contrarium. interim à vili

plebe

Pharmac. fol. 682.

plebetamen canonici audire volunt.

Languens Podagrica natura ex acido, afferri, & applicari sibi indicat insipidum alcali, acidum absumens, ut est aqua spermatis ranarum, & huiusmodi simile, dicti vero ministri indicatum negant, respondentque dolenti Dominæ naturæ esse contra methodum, & periculosa plenum opus alea, anticipis scilicet eventus, repellentia admouere, & vesaniam, & nequitiam simul arbitrantur, huiusmodi simplicibus catarrhum repellere: vide, & cap. 19. huius libri.

Apol. fol. 116.

Et rursus, natura peregrino acido, febrili accensa, indicat, esse illud acidum combibendum cornu Cerui, similibusque crustaceis, hi vero ministri (rationales scilicet) aiunt ad locum affectum talia pertinere non posse.

Apol. fol.

Natura, anodino apoplectico succumbens, sibi poscit auxilium ab aromatico spiritali odore: putatitii vero ministri afferunt fætidum tartari, & saturni salis distillatum liquorem, sub titulo *Aqua Apoplectica mineralis*. Non secus, quam stolidus seruus, cui sitiens, Herus indicaret, afferri sibi potum, hic verò obtusi, & asinini intellecte-

Pharmac. Regia fol. 870.

HIPPOCRATES. 259

tellectus porrigeret fœtidam matulam: similes sunt isti sæpius nominati naturæ ficti ministri, vt per totum scriptum naturali sermone, atque mechanicè demonstraui.

Exitus acta probat.

Cap. 28.

SCiendi desiderio Pharmacopœam Regiam à reformatore ingenti gloriolæ pruritu conscriptam, multisque absurditatibus repletam euolui: promittit Regibus, *sulphur vitrioli narcoticum*, sub titulo, *Laudani sol. 849.* sed de hoc verè dici potest: Rex euasit fati ope, & non vitrioli sulphure narcotice, quod nullibi in toto receptorum volumine reperitur.

Sic etiam Reginis promittit ludum præparatum ad generandum lac, quem nunquam vidit, aut agnouit, hinc vulgo in prouerbium cessit: *mentiris vt medicus.*

Hoc eius sulphur, illiusque ludus præparatus patriam non mutant, neque trans mare currunt, dulce illis natale solum, vbi nata sunt, in cerebro scil. reformatoris ibi perpetuò hærent.

In sumptuosissima appendice

Re-